

## **JAK RADZĄ SOBIE PRODUCENCI ŚWIŃ W MAŁYCH I ŚREDNICH GOSPODARSTWACH? – STUDIUM PRZYPADKÓW**

**Lodyga D.,<sup>1,2\*</sup> Zaworska-Zakrzewska A.,<sup>1</sup> Kasprowicz-Potocka M.,<sup>1</sup> Sell-Kubiak E.<sup>2</sup>**

*<sup>1</sup>Katedra Żywienia Zwierząt / Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu / ul. Wojska Polskiego 28, 60-637 Poznań, \*dagmara.lodyga@up.poznan.pl  
<sup>2</sup>Katedra Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt / Wydział Medycyny Weterynaryjnej i Nauk o Zwierzętach, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu / ul. Wojska Polskiego 28, 60-637 Poznań*

**Wstęp:** Biorąc pod uwagę aktualne problemy na rynku trzody chlewnej, wśród których wymienić można występowanie na terenie kraju afrykańskiego pomoru świń (ASF), malejącą liczbę tuczników w Polsce, czy inflację, producenci, a szczególnie ci mali, szukają różnych sposobów, aby móc utrzymać się w tym sektorze. Wymagań w zakresie produkcji żywca jest wiele, a dziś dużą uwagę skupia się na bezpieczeństwie żywności, ochronie środowiska i dobrostanie zwierząt. Wyżej wymienione czynniki stały się motywacją dla naukowców do poszukiwania nowych rozwiązań w zakresie produkcji wieprzowiny wysokiej jakości oraz poprawy dobrostanu zwierząt w całym procesie produkcyjnym. Z uwagi na duże zróżnicowanie gospodarstw specjalizujących się w tuczu świń w Polsce, w niniejszym doniesieniu przedstawiono ich aktualną sytuację ekonomiczną oraz dokonano oceny dobrostanu tuczników, a także zebrano obserwacje dotyczące zarządzania stadem widziane oczami polskiego rolnika.

**Materiały i metody:** W ramach unijnego projektu realizowanego na Uniwersytecie Przyrodniczym w Poznaniu o akronimie „mEATquality”, w 2022 roku zbierano dane z polskich gospodarstw rodzinnych i komercyjnych prowadzących produkcję tuczników w różnych systemach utrzymania. Przeprowadzono łącznie 20 wywiadów i obserwowano blisko 2000 tuczników w masie od ok. 50 do 90kg. Obserwowane zwierzęta należały do ras szlachetnych, hybrydowych i lokalnych. Przeprowadzone ankiety dotyczyły uwarunkowań ekonomicznych, środowiskowych i dobrostanu zwierząt.

**Wyniki:** Z zebranych danych wynika, że gospodarstwa nie prowadzą dokładnej dokumentacji swojej działalności produkcyjnej. Niestabilna sytuacja na rynku paszowym w latach 2021-2022 zmusiła rolników do modyfikacji składu surowego mieszanek, polegających na zmniejszeniu zawartości białka i składników mineralnych w paszy. Ograniczony rynek sprzedaży prosiąt i warchlaków zmusił większość polskich gospodarstw do ograniczenia produkcji lub nagłego przestawienia systemu produkcji świń na cykl zamknięty. Konsekwencją tej sytuacji jest utrzymywanie nadmiarowych ilości tuczników w zaadoptowanych obiektach gospodarskich. Zwierzęta w przepelnionych kojcach z błędnie zbilansowaną mieszanką wykazywały zachowania agresywne i nierzadko kanibalizm. Dodatkowo wzrost cen wymusił na rolnikach oszczędności w usługach weterynaryjnych. Brak szczepień w niektórych stadach zwiększyła ilość słabych i karłowatych osobników.

**Podsumowanie:** Na podstawie ankiet można stwierdzić, że producenci dysponują wiedzą w zakresie dobrostanu zwierząt oraz podstawowych zasad bioasekuracji na fermie, lecz obserwacje własne wskazują na brak zastosowania zdobytej wiedzy w praktyce. Sytuacja w Polsce związana z rozprzestrzeniającym się wirusem ASF zniechęca rolników prowadzących gospodarstwa rodzinne do inwestycji i poszerzania działalności. Pomimo niestabilnej sytuacji na rynku trzody chlewnej, rolnicy wykazują natomiast chęć poszerzenia wiedzy z zakresu nowych rozwiązań pozwalających na poprawę produkcji i jakości wieprzowiny.

**Finansowanie:** Badania sfinansowano z projektu HORYZONT 2020 pn: Linking extensive husbandry practices to the intrinsic quality of pork and broiler meat” akronim „mEATquality” nr: 101000344.

---